УДК 81’ 364: 81’ 255.4: 811.111 (043.2)

Пилипчук М. Л. , студентка
Національний авіаційний університет, Київ

ДЕКОМПРЕСІЯ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Зазвичай з двох “паралельних” текстів українською та англійською мовою об’ємнішим буває український текст. Однією з причин цього є більша тенденція англійського мовлення до стислості, лаконічності та компресії мовних засобів. Отож компресовані англійські лексичні мовні одиниці при перекладі, як правило, замінюються декомпресованими українськими структурами, а перекладацьку трансформацію, яка сприяє розширенню змісту чи форми мовної одиниці мови оригіналу порівняно з мовою перекладу, називають декомпресією.

Ю. І. Камінський розуміє декомпресію як лексичну трансформацію, що абсорбує в собі низку лінгвістичних термінів, таких як: текстове розширення, описовий переклад, лексичне розгортання, компенсація, додавання та ін.

Явище декомпресії надзвичайно поширене, зустрічається воно в текстах різних функціональних стилів та найбільш розповсюджене в перекладі художніх текстів. Проблему перекладу компресованих англійських мовних одиниць в художній літературі глибоко досліджував В. В. Мирошниченко. Вчений зауважував, що за рахунок декомпресії можна максимально точно відтворити авторський стиль і навіть більш економно організувати лінійну структуру тексту мови перекладу.

Матеріалом нашого дослідження послужив український переклад повісті Е. Хемінгуея «Старий і море». Проаналізувавши цю роботу, ми дійшли висновку, що перекладач В.Митрофанов, розширюючи зміст мовної одиниці тексту оригіналу, застосовує трансформацію додавання та лексичного розгортання. У випадку, коли використання еквівалентних словникових відповідників не дає змогу передати всю повноту англійського речення, Митрофанов вдається до контекстуальної заміни та смислового розвитку. В процесі перекладу лексичних елементів перекладач розширює їх значення шляхом використання перекладацької трансформації генералізації значення слова.

В повісті зустрічаються також слова-реалії. При передачі засобами мови-реципієнта “слів, нерідних нашій дійсності”, тобто реалій, перекладач використовує трансформацію додавання і смислового розвитку.

Ще однією особливістю цієї повісті є використання в ній фразеологічних одиниць. Фразеологічні звороти несуть в собі національно-культурні аспекти, і найголовніше завдання в перекладі – зберегти національний колорит і не замінити фразеологізмом еквівалент, який несе в собі вже зовсім інші культурні реалії.

Перекладаючи фразеологізми, В. Митрофанов нерідко використовує смисловий розвиток. Він вдало знаходить відповідний еквівалент англійському фразеологічному звороту та перекладає його відповідно до норм української мови.

За рахунок того, що перекладач рідко вдається до прийому калькування, а майже завжди намагається використовувати різного роду трансформації, що розширюють значення лексичних одиниць, його переклад є доступним та зрозумілим для читача.

Науковий керівник: Крилова Т. В., канд. філол.н., доц.